

Προς τα μέλη της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου
της Βουλής των Ελλήνων

16 Ιουλίου 2021
Αρ. Πρωτ. 35/2021

Σχόλια της ανεξάρτητης δεξαμενής σκέψης για το περιβάλλον The Green Tank

**επί του νομοσχεδίου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:
«Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών
2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής
Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της
Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο
οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά
προϊόντα, επείγουσες διατάξεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος,
χωροταξικές-πολεοδομικές και ενεργειακές ρυθμίσεις»**

Με το παρόν καταθέτουμε σχόλια σε επιλεγμένα άρθρα του νομοσχεδίου.

- **Άρθρο 112: Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής - Τροποποίηση άρθρου 27 ν. 4685/2020**
Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται τροποποιήσεις στις διατάξεις που αποδυναμώνουν τον νεοσύστατο Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ). Ως νεοσύστατος οργανισμός χρειάζεται στήριξη – θεσμική και οικονομική. Συγκεκριμένα:
  - 1) **Παρ. 4:** Διαγράφηκε από τους σκοπούς του ΟΦΥΠΕΚΑ η «**διατήρηση της βιοποικιλότητας**», δηλαδή αποσπάται ο σκοπός της διατήρησης της βιοποικιλότητας από τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.

Ως τώρα ο ΟΦΥΠΕΚΑ ήταν υπεύθυνος και για τα δύο καθώς το νομοθετικό πλαίσιο αναγνώριζε ότι η αποτελεσματική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών είναι θεμελιώδης λίθος και αναπόσπαστο κομμάτι της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Η επίτευξη στόχων διατήρησης σε προστατευόμενες περιοχές απαιτεί μία συνεκτική πολιτική προστασίας της φύσης.

Πρόταση: Η αλλαγή αυτή δεν θα πρέπει να γίνει αποδεκτή.

Αν προκύπτει θέμα αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων ως προβλεφθεί μνημόνιο συνεργασίας με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, όπως προβλέπεται για τα θέματα της κλιματικής αλλαγής (παρ. 5) ια).

- 2) **Παρ. 5 (ιστ):** Ο ΟΥΦΠΕΚΑ χάνει την ανεξαρτησία του καθώς δεν θα έχει τελική ευθύνη στη διατύπωση γνώμης για τις επιπτώσεις έργων που μπορεί να επηρεάσουν τις προστατευόμενες περιοχές, για τις οποίες είναι αρμόδιος. Υποχρεώνεται να προ-υποβάλει τις γνωμοδοτήσεις του στη Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η διατύπωση γνώμης για έργα σε προστατευόμενες περιοχές είναι κομβικής σημασίας για την άμβλυση των επιπτώσεων από δυνητικές απειλές στα προστατευτέα αντικείμενα της κάθε περιοχής.

Πρόταση: Η αλλαγή αυτή δεν θα πρέπει να γίνει αποδεκτή.

- **Νέες διατάξεις:** Σε αντίθεση με τις ως άνω ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο, **το ΥΠΕΝ θα έπρεπε να διευκολύνει και να ενδυναμώνει τον νέο οργανισμό.**

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, θα έπρεπε να εγκρίνει τις κανονιστικές πράξεις που θα τον καταστήσουν πλήρως λειτουργικό καθώς και τον σχεδιασμό για τις δράσεις του τα επόμενα χρόνια, αλλά και να προωθήσει τις συνέργειες με τις υφιστάμενες υπηρεσίες.

Επιπλέον, θα έπρεπε να φροντίσει η κυβέρνηση την κάλυψη μέσω του ΟΦΥΠΕΚΑ, μεγάλων κενών στην προστασία της φύσης, όπως η φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών. Συγκεκριμένα θα προτείναμε τις εξής δύο βελτιώσεις στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο:

- 1) **N. 4685/2020: Άρθ. 34 Παρ. 2:** Τα στελέχη του ΟΦΥΠΕΚΑ πρέπει να αποκτήσουν προανακριτικά καθήκοντα, εκπληρώνοντας τη δέσμευση τόσο της προηγούμενης όσο και της νυν πολιτικής ηγεσίας. Η απουσία αυτής της πρόβλεψης αφήνει την ελληνική φύση έκθετη σε περιβαλλοντική υποβάθμιση και τις τοπικές μονάδες του ΟΦΥΠΕΚΑ ανήμπορες να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικά εγκλήματα.

Πρόταση: Για την αποφυγή των παραπάνω συγχύσεων **προτείνονται τα παρακάτω:**

α) Προσθήκη επιπλέον αρμοδιότητας **ιστ): άσκηση προανακριτικών καθηκόντων,**

γ) Προσθήκη μεταβατικής διάταξης στο Άρθρο 43 παρ. 8α:

«8α. Η άσκηση της αρμοδιότητας της περ. ιστ) της παρ. 5 του άρθρου 34 εκκινεί μετά την στελέχωση με το προσωπικό του ΟΦΥΠΕΚΑ».

- 2) **N. 4685/2020: Άρθ. 35 παρ. 1:** Η υποχρεωτική συγκρότηση τοπικών επιτροπών διαχείρισης αποτελεί σημαντική πρόβλεψη. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να έχουν μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα. Για κάποια θέματα θα πρέπει να έχουν **(συν)αποφασιστικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα προτείνεται η ακόλουθη διατύπωση:**

Πρόταση: Προσθήκη στο πρώτο εδάφιο του αρθ. 35 παρ. 1)

- i. **Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τα ακόλουθα:**
    - α) Κατάρτιση σχεδίου δράσης των σχεδίων διαχείρισης**
    - β) Επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης**
  - ii. **Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει απλή γνώμη για τα ακόλουθα:**
    - α) Σύνταξη προτάσεων φύλαξης των περιοχών αρμοδιότητας της**
    - β) Αξιολόγηση της διαχείρισης των περιοχών αρμοδιότητας της**
- **Άρθρο 131:** Προσδιορισμός κατανομής εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων ρύπων για τα έτη 2021 έως 2030 - Τροποποίηση του άρθρου 25 του ν. 3468/2006

Στο άρθρο ορίζεται πώς και σε ποιους θα κατανέμονται τα έσοδα από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων ρύπων για την επόμενη δεκαετία 2021 έως 2030

- 1) **Παρ. δ:** Είναι πολύ θετικό ότι προβλέπεται μέχρι το 2030 εθνική χρηματοδότηση για τις λιγνιτικές περιοχές από τα έσοδα δημοπράτησης δικαιωμάτων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα που αξιοποίησε τους πόρους του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών για τη δίκαιη μετάβαση από το 2018. Με την παρούσα διάταξη δείχνει μια καλοδεχούμενη συνέπεια και συνέχεια του κράτους.

Η διάταξη απαντά σε ένα πάγιο αίτημα τοπικών φορέων καθώς και δική μας πρόταση. Οι πόροι αυτοί αποτελούν **πολύτιμο συμπλήρωμα** στη σημαντική μεν αλλά ανεπαρκή δε χρηματοδότηση που δίνεται από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ), που σχεδιάζεται αυτή την περίοδο. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΠΔΑΜ ανέρχεται σήμερα σε μόλις €1,6 δις τα οποία θα προέλθουν από ευρωπαϊκούς πόρους (Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και την απαιτούμενη εθνική συγχρηματοδότηση σε ποσοστό 15%. Οι πόροι αυτοί δε, προορίζονται να καλύψουν τις ανάγκες μετάβασης όχι μόνο των λιγνιτικών περιοχών αλλά και των νησιών. Ωστόσο, ο μετασχηματισμός τοπικών οικονομιών που είναι τόσο βαθιά εξαρτημένες από τον λιγνίτη απαιτούν ισχυρότερη οικονομική στήριξη, όπως αναδεικνύουν οι σχετικές μελέτες του IOBE και του IENE,. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι γειτονικές μας Βουλγαρία και Ρουμανία που ως τώρα δεν σχεδιάζουν καν την απεξάρτησή τους από λιγνίτη και λιθάνθρακα θα λάβουν αποκλειστικά και μόνο από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης σχεδόν €1,2 δις και €2 δις αντίστοιχα.

Απαιτείται όμως, μία προσθήκη πλέον: ότι η αξιοποίηση των πόρων πρέπει να **είναι συμβατή με τα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης**. Πρέπει οι πόροι από τη δημοπράτηση δικαιωμάτων εκπομπών που διοχετεύονται στις λιγνιτικές περιοχές να εξυπηρετούν **έναν**

ενιαίο σχεδιασμό μετάβασης. Επίσης, ήδη οι πόροι αυτοί διοχετεύονται μέσω του **Πράσινου Ταμείου**, στοιχείο που δεν αντικατοπτρίζεται στην αντίστοιχη παράγραφο του νομοσχεδίου.

Πρόταση: Να τροποποιηθεί η παρ. δ ως εξής:

«Ποσοστό των εσόδων, το οποίο θα καθορίζεται με την ανωτέρω απόφαση, διατίθεται ~~σε φορέα ή φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας~~ **στο Πράσινο Ταμείο** για τη χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων ~~χαμηλού ανθρακικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος~~ **που περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα εγκεκριμένα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης**, με στόχο την ενίσχυση και τη σταδιακή διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, καθώς και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας. Τυχόν ποσό που δεν θα χρησιμοποιηθεί εντός ενός (1) έτους μεταφέρεται για χρήση στα επόμενα έτη, έως εξαντλήσεώς του....»

Επόμενο βήμα, θα πρέπει πλέον να εκδοθεί η απόφαση καταμερισμού των πόρων για το 2021. Με δεδομένη την εκτόξευση των τιμών του διοξειδίου του άνθρακα (ο ΔΑΠΕΕΠ προβλέπει μεσοσταθμική τιμή για το 2021 45 €/τόνο) και τη συγκέντρωση πολύ περισσότερων πόρων (περισσότερα από €900 εκατ. σε σύγκριση με τα €506 εκ. το 2020) πιστεύουμε ότι πρέπει το ποσοστό να επανέρθει στο 6% που ήταν το 2018 και το 2019. Με βάση τις εκτιμήσεις, δλδ περίπου 50 εκατ. ευρώ για τις σημερινές επείγουσες ανάγκες των λιγνιτικών περιοχών.

- 2) **Παρ. γ:** Δεν αναφέρεται ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) ανάμεσα στους δικαιούχους των πόρων από τη δημοπράτηση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αυτή η αλλαγή στο υφιστάμενο πλαίσιο σημαίνει ότι ο **ΟΦΥΠΕΚΑ χάνει τη δυνατότητα να λάβει χρηματοδότηση από αυτή την πηγή για ολόκληρη τη δεκαετία 2021-2030.** Όμως είναι απαραίτητη για τη λειτουργία του ΟΦΥΠΕΚΑ και την υλοποίηση δράσεων για τη φύση και το κλίμα.

Πρόταση: Να **διατηρηθεί ρητή πρόβλεψη για τη χρηματοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ** και να καθορίζεται το ποσοστό κάθε χρόνο με βάση τις ανάγκες.

- 3) **Παρ. γ:** Πρέπει να φανεί ξεκάθαρα ότι η Ελλάδα αναλαμβάνει τις δεσμεύσεις της σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού υποστηρίζοντας την κλιματική δράση σε αναπτυσσόμενες και τρίτες χώρες.

Πρόταση: Η πρόβλεψη χρηματοδότησης για «έργα σε αναπτυσσόμενες ή τρίτες χώρες με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» **να διατυπωθεί διακριτά σε χωριστό στοιχείο της παραγράφου.**